

Кропивницький фаховий коледж харчування та торгівлі

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні циклової комісії
товарознавства та підприємництва
протокол №1 від 30 серпня 2024 р.
Голова циклової комісії

Наталія ГРІН

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОК 12 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ТОВАРОЗНАВСТВА**

Галузь знань	07 Управління та адміністрування
Спеціальність	076 «Підприємництво та торгівля»
Освітньо-професійна програма	Товарознавство та підприємництво
Рівень освіти	Фахова передвища освіта
Освітньо-професійний ступінь	Фаховий молодший бакалавр
Статус навчальної дисципліни	Обов'язкова
Форма навчання	Денна
Семестр	ПЗСО – 1 БСО - 3
Обсяг дисципліни (кредити ЄКТС/загальна кількість годин)	3 кредити/90 годин
Мова викладання	Українська
Розробник	Наталія ГРІН, викладач, спеціаліст вищої кваліфікаційної категорії.
Предмет вивчення навчальної дисципліни	Предметом вивчення навчальної дисципліни є теорія та методологія товарознавства.
Мета навчальної дисципліни	Узагальнення, систематика накопиченого емпіричного матеріалу, встановлення зв'язку товарознавчих теорій з розвитком практичного пізнання предметів і речей як об'єктів товарного виробництва, що задовольняють потреби суспільства при визначення якості сировини, матеріалів, товарів в торгівлі, вибір безпечного товару, запобігання реалізації неякісної продукції з метою підвищення іміджу України.
Компетентності, заплановані знання та вміння	<p>Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у здобувачів освіти компетентностей та програмних результатів навчання відповідно до освітньо-професійної програми «Товарознавство та підприємництво», а саме:</p> <p>Загальні компетентності: ЗК 3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>Спеціальні компетентності: СК 4. Здатність визначати характеристики товарів і послуг у підприємницькій та торгівельній діяльності. СК 5. Здатність здійснювати діяльність із дотриманням вимог нормативно-правових документів у сфері підприємницької, та торговельної діяльності. СК 8. Здатність визначати та задовольняти потреби споживачів як пріоритетних суб'єктів ринку.</p> <p>У результаті вивчення дисципліни здобувачі освіти знають: об'єкт, предмет, методи, завдання та етапи розвитку товарознавства; поняття та суть хімічних, фізичних та інших властивостей товарів;</p>

	<p>поняття та класифікацію потреб людини у продовольчих і непродовольчих товарах; суть споживних і соціальних властивостей товарів; особливості споживних властивостей продовольчих товарів, визначення і показники якості товару, чинники впливу на якість і збереження якості продукції під час доведення її від виробника до споживача; суть, види контролю та методи дослідження якості товарів; поняття, ознаки, правила, методи і системи класифікації товарів, поняття і види асортименту; поняття природних втрат та їх норм, гарантійних і граничних термінів зберігання товарів.</p> <p>вміють: визначати енергетичну цінність продовольчих товарів, застосовувати нормативну документацію для визначення якості товарів, розшифрувати знаки маркування і символи на товарах, тарі і пакуванні, використовуючи органолептичний метод дослідження якості товарів, визначати дефекти товарів, ознаки класифікації, складати класифікацію фасетним та ієрархічним способами, розраховувати контрольну цифру штрих-коду.</p>
<p>Заплановані результати навчання</p>	<p>Програмні результати навчання</p> <p>PH 2. Застосовувати знання, розуміння закономірностей та сучасних досягнень у підприємницькій та торговельній діяльності із професійною метою.</p> <p>PH 10. Визначати характеристику товарів і послуг у підприємницькій та торговельній за допомогою сучасних методів.</p> <p>PH 11. Знати основи нормативно-правового забезпечення діяльності підприємницьких та торговельних структур і застосовувати їх на практиці.</p> <p>PH 14. Визначати потреби споживачів для формування асортименту товарів у підприємницькій та торговельній діяльності.</p>
<p>Зміст дисципліни</p>	<p>Програма навчальної дисципліни</p> <p>Змістовий модуль 1. Вступ у товарознавство. Споживні властивості товарів</p> <p><i>Тема 1. Вступ у товарознавство</i></p> <p>Поняття товарознавства, його предмет і методи. Основні категорії товарознавства. Завдання товарознавства на сучасному етапі. Об'єкти та суб'єкти товарознавства. Зв'язок товарознавства з іншими науками і дисциплінами. Історія розвитку товарознавства. Визначення поняття "потреби людини". Потреби людини та їх класифікація. Основні чинники формування потреб у товарах.</p> <p><i>Тема 2. Натуральні та споживні властивості товарів</i></p> <p>Поняття про властивості товарів. Суть властивостей товарів. Значення властивостей товару при оцінці якості готових виробів. Природні властивості вихідних матеріалів як основа споживних властивостей товарів. Хімічні властивості матеріалів і готових виробів. Фізичні властивості матеріалів і готових виробів. Інші властивості матеріалів і готових виробів. Поняття про споживні властивості товару. Визначення та групування споживних властивостей товарів. Соціальні властивості товарів. Функціональні властивості товару. Надійність товарів. Безпека споживання, використання та експлуатації товарів. Ергономічні властивості товарів. Екологічні властивості товарів. Естетичні властивості товарів. Економічні властивості товарів.</p> <p><i>Тема 3. Хімічний склад харчових продуктів</i></p>

Основні речовини харчових продуктів та їх властивості. Неорганічні: вода, мінеральні елементи. Органічні - вуглеводи, азотисті сполуки, жири, вітаміни, ферменти, органічні кислоти, дубильні, ароматичні, барвні та інші речовини, з яких складаються харчові продукти. Способи переробки харчових продуктів. Поняття та суть споживних властивостей харчових продуктів. Біологічна, енергетична, лікувально-профілактична, органолептична цінність продуктів. Доброякісність і безпека (нешкідливість) продовольчих товарів.

Змістовий модуль 2. Методологія оцінки якості товарів

Тема 4. Якість товарів. Збереження якості товарів

Поняття якості товару. Показники якості товарів. Групи показників якості товару. Групи показників якості харчових продуктів. Чинники формування якості товарів. Чинники зберігання якості продукції при доведенні її від виробника до споживача. Чинники середовища, що впливають на зміну споживних властивостей. Товарні втрати та основи збереження якості товарів під час товаропросування. Поняття природних втрат. Актовані втрати. Гарантійні та граничні терміни зберігання. Процеси, що відбуваються під час зберігання товарів. Забезпечення належних умов зберігання товарів.

Тема 5. Контроль якості

Суть контролю якості товарів. Поняття контролю якості товарів. Завдання контролю якості на окремих стадіях життєвого циклу товару. Форми контролю якості товарів. Виробничий контроль та контроль якості товарів у торгівлі. Вхідний, операційний і приймальний контроль на виробництві. Приймання товарів за якістю в торгівлі. Перевірка якості при підготовці товарів до продажу. Види контролю якості товарів. Суцільний і вибірковий контроль якості товарів. Градація якості та діагностика дефектів товарів. Дефекти продукції та їх види. Органи, що контролюють та визначають якість товарів в Україні. Поняття про стандартизацію, сертифікацію та технічне регулювання.

Тема 6. Методи визначення показників якості товарів

Класифікація методів визначення показників якості товарів. Об'єктивні методи визначення показників якості товарів: вимірвальний, реєстраційний, розрахунковий, метод дослідної експлуатації, статистичні методи контролю якості. Евристичні методи визначення показників якості: органолептичний, експертний, соціологічний. Поняття рівня якості товарів. Методи оцінки рівня якості товарів: диференціальний, комплексний, змішаний. Схема оцінки рівня якості товарів.

Змістовий модуль 3. Товарна класифікація та кодування товарів

Тема 7. Класифікація та асортимент товарів. Кодування товарів

Класифікація: поняття, мета, основні завдання. Види класифікації товарів. Загальні правила, методи та системи класифікації. Основні класифікаційні ознаки. Поняття про види, різновиди, торгові товарні сорти, природні сорти. Економіко-статистична, стандартна та зовнішньоекономічна класифікація. Сутність, мета та призначення кодування товарів. Системи кодування товарів. Штрихове кодування. Значення контрольної

	<p>цифри штрих-коду. Поняття асортименту товарів та його види. Показники асортименту товарів. Управління асортиментом та фактори формування асортименту товарів. Асортиментна концепція, асортиментна політика. Основні напрямки формування асортименту товарів.</p> <p><i>Тема 8. Інформація про товар та ідентифікація товару</i></p> <p>Інформація про товари: поняття та основні види. Вимоги до змісту і форми товарної інформації. Засоби товарної інформації: маркування та його структура, товарні знаки, маніпуляційні знаки, знаки відповідності, експлуатаційні та екологічні знаки. Інформаційні знаки. Функції та види маркування. Символи щодо догляду за товарами. Правила маркування харчових продуктів в Україні. Додаткова інформація для споживачів непродовольчих товарів. Інформаційні ресурси в товаропросуванні. Ідентифікація товарів: поняття, види, функції. Послідовність здійснення ідентифікації продукції.</p>																						
<p>Міждисциплінарні зв'язки</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Основи екології - Товарознавство харчових продуктів - Товарознавство непродовольчих товарів - Стандартизація, метрологія та управління якістю - Організація і технологія торговельних процесів - Основи правознавства - Навчальна практика - Виробнича практика 																						
<p>Система оцінювання</p>	<p style="text-align: center;"><u>Шкала оцінювання: національна та ЄКТС</u></p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="width: 25%;">Сума балів за всі види навчальної діяльності</th> <th style="width: 15%;">Оцінка ЄКТС</th> <th style="width: 60%;">Оцінка за національною шкалою</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="text-align: center;">90-100</td> <td style="text-align: center;">A</td> <td style="text-align: center;">відмінно</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">82-89</td> <td style="text-align: center;">B</td> <td rowspan="3" style="text-align: center;">добре</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">75-81</td> <td style="text-align: center;">C</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">66-74</td> <td style="text-align: center;">D</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">60-65</td> <td style="text-align: center;">E</td> <td style="text-align: center;">задовільно</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">35-59</td> <td style="text-align: center;">FX</td> <td style="text-align: center;">незадовільно з можливістю повторного складання</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">1-34</td> <td style="text-align: center;">F</td> <td style="text-align: center;">незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни</td> </tr> </tbody> </table>	Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	90-100	A	відмінно	82-89	B	добре	75-81	C	66-74	D	60-65	E	задовільно	35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою																					
90-100	A	відмінно																					
82-89	B	добре																					
75-81	C																						
66-74	D																						
60-65	E	задовільно																					
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання																					
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни																					
<p>Інформаційне забезпечення</p>	<p style="text-align: center;">Законодавчі акти та нормативно-правові документи</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Про захист прав споживачів: Закон України від 12.05.1991 р. № 1024-XII зі змінами та доповненнями від 25.07.2021 р. 1. Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів Закон України від 23.12.1997 р. № 771/97, зі змінами та доповненнями <u>№ 3221-IX від 30.06.2023</u> 2. ДСТУ 3993-2000. Товарознавство. Терміни та визначення. Держстандарт України 3. ДСТУ 3145-95 Коди та кодування інформації. Штрихове кодування. Загальні вимоги. 4. ДСТУ 3144-95 Коди та кодування інформації. Штрихове кодування. Терміни та визначення. 																						

5. ДСТУ 3146-95 Коди та кодування інформації. Штрихове кодування. Маркування об'єктів ідентифікації. Штрихові позначки EAN. Вимоги до побудови.
6. ДСТУ 3147-95. Коди і кодування інформації. Штрихове кодування. Маркування об'єктів ідентифікації. Формат та розташування штрихкодів позначок EAN на тарі та упакуванні товарної продукції. Загальні вимоги. Київ: Держстандарт України,

Базова література

7. Чорна Т.М. Теоретичні основи товарознавства: навчальний посібник. Ірпінь: Університет ДФС України, 2021. 598 с.
8. Зубар Н. М. Теоретичні основи харчових виробництв. К.: Видавничий дім «Кондор», 2020. URL: <http://surl.li/yqkntq>
9. Жук Ю.М., Жук Н.К. Теоретичні основи товарознавства. Львів: Компакт-ЛВ, 2009. 336с.
10. Мельник Т.Ю. Товарознавство : підручник (для студентів економічних спеціальностей) [Електронне видання] / Т. Ю. Мельник. Житомир : Державний університет «Житомирська політехніка», 2020. 364 с.
11. Довідник товарознавця і споживача продовольчих товарів : навчальний посібник / С. В. Князь, А. Г. Загородній, М. В. Римар та ін.; за ред. д-ра екон. наук, проф. С. В. Князя. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2021. 796 с.
12. Сирохман І.В., Задорожний І.М., Пономарьов П.Х. Товарознавство продовольчих товарів : підручник. Київ : Світ книг, 2019. 712с.
13. Товарознавство. Продовольчі товари : навч. посіб./ О. Г. Бровко, О. В. Булгакова, Г. С. Гордієнко, В. В. Дятлов. Київ : Кондор, 2018. 730 с.

Додаткова література

14. Салухіна Н.Г. , Язвінська О.М. Стандартизація та сертифікація товарів та послуг. К. : ЦНЛ, 2019. 426с.
15. Шаповал М. І. Основи стандартизації, управління якістю і сертифікації : Підручник. -3-є вид., перероб. і доп. Київ : вид-во Європ. ун-ту,. 2011. 174 с.

Інформаційний ресурс

1. Сайт Верховної Ради України. Режим доступу: [URL:https://zakon.rada.gov.ua](https://zakon.rada.gov.ua)
2. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України // URL:www.kmu.gov.ua
3. Офіційний сайт Держспоживстандарту України – URL: www.dssu.gov.ua